

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

26 noiembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal în componența:

președinte – **Petru Ursache,**

judcători – **Ghenadie Nicolaev și Vladimir Timofti,**

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de avocatul Croitor Alexei în numele lui Huțuleac Ion Gheorghe, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 aprilie 2014,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Ungheeni din 17.03.2011, Huțuleac I. a fost absolvit de răspunderea penală pentru săvîrșirea în stare de iresponsabilitate a infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, cu aplicarea în privința ultimului a măsurii de constrîngere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă. Ulterior, măsura respectivă fiind prelungită, ultima dată, prin încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 08.07.2013.

2. La 04 decembrie 2013, Directorul general IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie Hotineanu M. a înaintat instanței de judecată un demers privind prelungirea măsurii de constrîngere cu caracter medical cu supraveghere riguroasă aplicat alienatului mintal Huțuleac I..

3. Prin încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 22.01.2014, a fost admis demersul Directorului general IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie M. Hotineanu, cu dispunerea prelungirii măsurii de constrîngere cu caracter medical cu supraveghere riguroasă aplicată în privința lui Huțuleac I..

4. Încheierea nominalizată a fost atacată cu recurs de către avocatul Croitor Al. în interesele alienatului mintal Huțuleac I., prin care a solicitat casarea acesteia cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, din motiv că cauza a fost examinată în lipsa lui Huțuleac I.. De asemenea, s-a menționat că în instanța de fond nu a fost probată imposibilitatea de a-l aduce în fața instanței pe Huțuleac I.. Astfel, apărarea a susținut că acesta nu a fost implicat în persoană în procedura care a condus la emiterea încheierilor de internare sau prelungire, el nu a fost niciodată la curent cu procedura judiciară și cu rezultatele acesteia și nici audiat de instanțe, nu a avut posibilitatea de a-și pleda cauza.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 aprilie 2014 s-a respins, ca nefundat, recursul avocatului Croitor Al. declarat în numele alienatului mintal Huțuleac I., cu menținerea încheierii atacate, fără careva modificări.

6. În argumentarea soluției adoptate, instanța de recurs a menționat că potrivit art. 469 alin. (1) pct. 13) Cod procedură penală, la executarea pedepsei instanța de judecată soluționează chestiunile privind prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrângere cu caracter medical alienaților.

Conform raportului de examinare medicală nr. 05-9/x-272 din 04.12.2013, s-a constatat că alienatul mintal Huțuleac I. suferă de „schizofrenie formă paranoidă, defect mixt decompensat”, pe parcursul tratamentului starea lui psihică rămâne instabilă, intelectual cu diminuare, memoria slabă, prezintă în continuare pericol social. În aceste circumstanțe instanța a conchis că judecătorul de instrucție just a concluzionat că Huțuleac I. necesită ca tratamentul medical prin constrângere cu supraveghere riguroasă să fie prelungit.

Referitor la argumentul apărării precum că alienatului mintal Huțuleac I. i s-a încălcat dreptul la apărare și la un proces echitabil, instanța de recurs a reiterat că potrivit art. 310 alin. (4) Cod de procedură civilă „examinarea pricinii privind spitalizarea forțată și tratamentul forțat al persoanei are loc în absența ei dacă sănătatea nu-i permite să se prezinte în ședință de judecată”. Astfel, după cum s-a menționat mai sus, conform raportului de examinare medicală, s-a stabilit că alienatul mintal suferă de „schizofrenie formă paranoidă, defect mixt decompensat” și pe parcursul tratamentului starea lui psihică rămâne instabilă, fapt care denotă imposibilitatea acestuia de a se prezenta în fața instanței, el fiind iresponsabil și periculos pentru cei din jur.

7. La 07 octombrie 2014, avocatul Croitor Al., acționînd în interesele lui Huțuleac I. a declarat recurs în anulare împotriva deciziei instanței de recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia și trimiterea cauzei la rejudecare, invocînd că instanțele ierarhic inferioare au admis la judecarea prezentei cauze un viciu fundamental, care, în consecință, a afectat soluția adoptată și dreptul lui Huțuleac I., la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenție.

De asemenea, recurentul menționează că instanțele, prin examinarea cauzei în lipsa lui Huțuleac I., nu i-au asigurat garanțiile procedurilor judiciare prevăzute de art. 5§4 al Convenției, iar Huțuleac I. nu a beneficiat de dreptul de acces la instanța de judecată, acesta fiind victima unei încălcări grave privind chestiunea legată de spitalizarea sa.

În drept, recurentul își întemeiază recursul pe prevederile expuse în art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, în redacția Legii nr.66 din 05 aprilie 2012, în vigoare din 27 octombrie 2012, persoanele menționate la art.401 alin.(1) pct.2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărîrii judecătorești irevocabile, după epuizarea căilor ordinare de atac.

Însă, art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, în redacția Legii sus-menționate, prevede că hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării

erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată.

Prin urmare, normele de drept nominalizate prescriu, în mod expres, că pot fi atacate cu recurs în anulare doar hotărîrile judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărîrile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac.

Din materialele dosarului, se constată că chestiunea care a fost examinată de către judecătorul de instrucție și, ulterior de către instanța de recurs, se referă la una din cele reglementate de art. 469 alin. (1) pct. 13) Cod de procedură penală, ce ține de soluționarea plîngerilor cu privire la prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaților.

Conform prevederilor art. 472 Cod de procedură penală, încheierea instanței privind soluționarea chestiunilor referitor la executarea hotărîrilor judecătorești poate fi atacată de către persoanele interesate, în termen de 15 zile, cu recurs care se judecă conform prevederilor titlului II capitolul IV secțiunea a 2-a §2 din Partea specială a Codului de procedură penală.

În speță, această cale de verificare a legalității hotărîrii judecătorești recurentul a exercitat-o, contestînd cu recurs încheierea judecătorului de instrucție la data de 06 februarie 2014.

Potrivit deciziei instanței de recurs, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău la 08 aprilie 2014, a constatat că soluția adoptată de judecătorul de instrucție este legală și întemeiată.

Drept urmare, conform art.466 alin.(2) pct.6) și alin.(5) Cod de procedură penală hotărîrea instanței de recurs a devenit definitivă și irevocabilă, la data cînd a fost pronunțată, adică la 08 aprilie 2014.

O atare interpretare dă posibilitatea să statuăm că, după examinarea recursului de către instanța de recurs, căile de atac a unei hotărîri judecătorești pe o chestiune de prelungire a măsurii de constrîngere cu caracter medical alienatului mintal au fost epuizate, iar în consecință, o asemenea hotărîre nu cade sub incidența hotărîrilor judecătorești irevocabile prevăzute de art.452 alin. (1) Cod de procedură penală, care sunt pasibile de a fi atacate cu recurs în anulare.

Excluderea de către legiuitor a căilor extraordinare de atac în această materie, este justificată de caracterul special al procedurii instituite de prevederile art. 469 Cod de procedură penală, astfel legiuitorul urmărind să asigure celeritatea acesteia și obținerea în mod rapid a unei hotărîri irevocabile și definitive prin care să fie exercitat controlul judiciar a unei instanțe ierarhic superioare asupra încheierilor emise de judecătorul de instrucție.

Principiul irevocabilității hotărîrii judecătorești rezultă din principiul stabilității și siguranței raporturilor juridice, element esențial al preeminenței dreptului într-o societate democratică, așa cum este consacrat și în preambulul Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

În aceeași ordine de idei, amintim că procedura de atac a hotărîrilor judecătorești irevocabile cu recurs în anulare este reglementată de art. 452 Cod de procedură penală.

În temeiul art. 453 Cod de procedură penală, raportat la prevederile art. 6 pct. 44), 22 alin. (3) Cod de procedură penală, art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată.

Împotriva încheierilor judecătorești prin care s-au soluționat alte chestiuni decît vinovăția și condamnarea persoanei, la caz, prelungirea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaților, aceasta este irevocabilă și nu este pasibilă de a fi atacată cu recurs în anulare, ceea ce este prevăzut de lege prin dispoziții imperative, de la care nu se permite nici o derogare, iar recursul declarat de avocatul Croitor Al. este inadmisibil, deoarece o atare hotărîre nu este susceptibilă de a fi atacată în ordinea recursului în anulare.

9. Pentru aceste considerente, în conformitate cu prevederile art. 456 și 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiu penal

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de avocatul Croitor Alexei în numele lui Huțuleac Ion Gheorghe, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 aprilie 2014, din motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și conținut, prevăzute de art. 455 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 19 decembrie 2014.

Președinte:

Petru Ursache

Judecători:

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti